

Budoucnost a aktivita

Existuje mj. jeden velký předsudek západního (západoevropského) myšlení, totiž že budoucnost je prázdná, ještě „nenaplněná“, „neuskutečněná“. Je to důsledek zpředměťujícího myšlení, protože budoucnost vsutku nemá v sobě ani na sobě nic předmětného – po předmětné stránce je „ničím“, je „nicotná“, je to „nic“. Jinak řečeno, je to důsledek přesvědčení, že když něco není „předmětem“, „objektem“, „objektivní realitou“, tak to je „nic“. Je docela zvláštní, že v celé řadě případů lze doložit, jak ani myslitelé, kteří po některých stránkách dokonce vidí a zdůrazňují, že není jen „objektivita“, dokonce myslitelé ovlivnění křesťanstvím (a jeho prostřednictvím starým židovstvím), kteří by o tom měli mít větší jasno, nadále považují budoucnost za prostě „ještě nejsoucí“. Je to nápadné ovšem zejména u myslitelů katolicky orientovaných, protože ti jsou často zcela v zajetí tomistického a novotomistického zpředměťování, které není s to číst náležitě ani texty samého Tomáše. Uvědomil jsem si to, když jsem si přečetl následující výrok Simone Weilové: „L'avenir ne nous apporte rien, ne nous donne rien; c'est nous qui, pour le construire, devons tout lui donner, lui donner notre vie elle-même.“ Zajisté je zapotřebí naší spolupráce, naší odevzdanosti přicházející Pravdě, neboť bez nás, bez naší aktivity, bez toho, že jí dáme k dispozici svůj život a samy sebe, by se sama nezpředmětnila. Ale odevzdat svůj život nicotě? Pracovat na uskutečnění něčeho nicotného? To je přece zjevný nesmysl. Budoucnost nemůžeme konstruovat (ani vytvářet, vyrábět, produkovat), můžeme ji jen naplňovat, a nikoli jakoukoli „budoucnost“, ale jen tu, která sama přichází a žádá si naší pomoci a našich služeb. Naše aktivita spočívá, resp. by měla spočívat v tom, že budeme dělat a vytvářet to, co se udělat má a co má být vytvořeno. Není pravdou, že budoucnost nám nic nepřináší: budoucnost nám přináší především sebe, abychom vůbec dostali trochu času (vyměřeného času, lhůty, termínu, KAIROS) k tomu, co má být uděláno (přicházející čas není nic samozřejmého!). Zejména nám však budoucnost přináší nepředmětné výzvy, kterým se musíme učit pozorně naslouchat a jimž máme a musíme dát k dispozici nejen svou pozornost a vnímavost, ale také ochotu plnit požadované, tj. napomáhat tomu, aby se stalo to, co „být má“.

(Písek, 081025-1.)